

**UCHWAŁA NR // /2018**  
**Rady Miejskiej w Rzgowie**  
z dnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia " Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2019-2021"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994, zm. z 2018 r. poz. 1000, 1349, 1432) art. 176 pkt 1 i art. 179 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ( t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998, zm. z 2018 r. poz. 1076, 1544, 416.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rzgowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

BURMISTRZ RZGOWA

  
Mateusz Kamiński

SPRAWDZONO POD WZGLĘDEM  
FORMALNO - PRAWNYM

ADWOKAT

  
Agata Sobieszek-Krzywicka

## UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia  
"Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2019 – 2021"

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Realizacja " Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2016-2018" przyjętego uchwałą nr XXI/134/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r. dobiega końca. Wobec powyższego należy przyjąć do realizacji na kolejne lata następny program, dostosowany do aktualnie obowiązującego prawa i form wsparcia w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Program stanowi naturalną kontynuację działań podejmowanych w ramach " Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2016-2018". Jest odpowiedzią na potrzeby ujednoczenia zakresu i trybu udzielania wsparcia rodzinom zamieszkującym w gminie Rzgów, przeżywającym trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Problemy opiekuńczo-wychowawcze są doświadczane przez większość, jeśli nie wszystkie rodziny z dziećmi i wynikają z naturalnych faz rozwoju rodziny. Większość rodzin, trudy związane z procesem wychowawczym potrafi pokonać samodzielnie, wykorzystując własną wiedzę, możliwości i zasoby instytucjonalne. Program wspierania rodziny skierowany jest w szczególności do: rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i niezaradnych życiowo, rodzin dotkniętych przemocą i uzależnieniami, rodzin żyjących w niedostatku materialnym, rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym oraz rodzin z dziećmi, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Zaproponowany Program ma na uwadze dobro rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Realizacja celów Programu winna w kilkuletniej perspektywie doprowadzić do stworzenia skoordynowanego systemu wsparcia rodziny i dziecka.

Załącznik do Uchwały nr.....  
Rady Miejskiej w Rzgowie  
z dnia

## **GMINNY PROGRAM**

## **WSPIERANIA RODZINY**

**NA LATA 2019 – 2021**



Rzgów 2018

## SPIS TREŚCI

<b>I. Wprowadzenie .....</b>	<b>str. 3</b>
<b>II. Podstawa prawna programu .....</b>	<b>str. 4</b>
<b>III. Analiza SWOT .....</b>	<b>str. 4</b>
<b>IV. Diagnoza .....</b>	<b>str. 6</b>
<b>V. Zasoby Instytucjonalne .....</b>	<b>str. 12</b>
<b>VI. Adresaci Programu .....</b>	<b>str. 13</b>
<b>VII. Cele i zadania programu .....</b>	<b>str. 14</b>
<b>VIII. Oczekiwane efekty .....</b>	<b>str. 19</b>
<b>IX. Finansowanie programu .....</b>	<b>str. 19</b>
<b>X. Monitoring i ewaluacja .....</b>	<b>str. 19</b>

## I. WPROWADZENIE

Niniejszy Program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Rzgów od 2013 roku.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Planowane działania będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny. Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, z zachowaniem zasady wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem

systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

## **II. PODSTAWA PRAWNA**

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 486 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz.1390)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn.zm.)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 poz. 1030 z późn.zm.)
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 z późn.zm.)
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z dnia 2017 r. poz. 1851 z późn.zm.)
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1952 z późn.zm.)
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2018 poz. 554 z późn.zm.)

## **III. ANALIZA SWOT**

W celu ustalenia kierunków działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 dokonano analizy SWOT Programu, który realizowany i wdrażany był w latach 2016-2018 przez Gminę Rzgów.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny

w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

**Tabela 1. Analiza SWOT**

<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszkolona i doświadczona kadra pracownicza,</li> <li>• dobra znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników MOPS,</li> <li>• profesjonalna współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny,</li> <li>• realizacja programów ostonowych i profilaktycznych,</li> <li>• zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny,</li> <li>• realizacja programów profilaktycznych – "Postaw na rodzinę"</li> <li>• wsparcie rodzin przez asystenta rodziny</li> <li>• funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie</li> <li>• rozwinięta baza rekreacyjno – sportowa, służąca rodzinie (GOSTiR, GOK, boisko Orlik, zielone siłownie, skytepark, place zabaw)</li> <li>• różnorodna i bogata, bezpłatna oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (GOSTiR, GOK)</li> <li>• dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół</li> <li>• zwrot kosztów za przewóz dzieci niepełnosprawnych do szkół</li> <li>• pomoc materialna dla uczniów</li> <li>• działalność dwóch punktów konsultacyjnych, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,</li> <li>• bezpłatna pomoc prawna na terenie gm. Rzgów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej, które zaspokoiłby rosnące potrzeby w zakresie fachowego poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, mediacyjnej,</li> <li>• brak ośrodka wsparcia dziennego,</li> <li>• brak zaplecza technicznego do realizacji form wsparcia (brak pomieszczeń, wyposażenia),</li> <li>• niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych,</li> <li>• brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia,</li> <li>• brak poradni rodzinnej,</li> <li>• brak rodzin wspierających</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• możliwość pozyskania zewnętrznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• złożoność problemów rodzin (przemoc,</li> </ul>

<p>środków finansowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rosnąca świadomość społeczna w zakresie: znaczenia rodziny w życiu człowieka, dotycząca wiedzy na temat prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a także wiedzy i umiejętności korzystania przez rodzinę z różnych form wsparcia,</li> <li>• utworzenie kolejnego stanowiska pracy asystenta rodziny,</li> <li>• zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia,</li> <li>• możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi,</li> <li>• wzmocnienie/utrzymanie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,</li> <li>• zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych,</li> <li>• rozpoczęcie działalności Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej</li> </ul>	<p>alkoholizm, narkomania)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• niespójne przepisy prawa,</li> <li>• zatracanie rodzinnych wartości,</li> <li>• degradacja relacji rodzinnych (rozwoły, separacja, wyjazdy za granicę)</li> <li>• zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu,</li> <li>• demoralizacja dzieci i młodzieży,</li> <li>• brak dostatecznego wsparcia opiekuńczo – wychowawczego dla rodziców – mniejsze szanse rozwojowe dla dzieci,</li> <li>• stereotypowe myślenie rodzin, które nie chcą zmian, ingerencji insyтуcji w życie rodziny,</li> <li>• wzrost kosztów utrzymania rodziny, wypalenie zawodowe pracowników,</li> <li>• brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych,</li> <li>• brak możliwości współpracy z organizacjami pozarządowymi</li> <li>• pomoc finansowa jako jedyna stosowana forma pomocy rodzinie.</li> </ul>
---	---

#### IV. DIAGNOZA

Gmina Rzgów jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa łódzkiego, w powiecie łódzkim wschodnim. Zajmuje powierzchnię 66,32 km<sup>2</sup> i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Gmina Rzgów graniczy od północy z miastem Łódź, od wschodu z gminą Brójce, od południa z gminą Tuszyń, od południowego zachodu z gminą Pabianice, zaś od zachodu z gminą Ksawerów.

W skład gminy wchodzi miasto Rzgów oraz 14 sołectw: Bronisin Dworski, Czyżeminek, Gospodarz, Grodzisko-Konstantyna, Guzew-Babichy, Huta Wiskicka-Tadzin, Kalino, Kalinko, Prawda, Romanów, Rzgów I i Rzgów II, Stara Gadka, Starowa Góra. Najliczniej zamieszkiwanymi miejscowościami gminy, poza Rzgowem (3 299 osób), są: Starowa Góra (2 343 osoby), Stara Gadka (756 osób) i Grodzisko-Konstantyna (605 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Romanów (202 osoby). Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy leży w podprovincji Niziny Środkowopolskiej, w południowej części Niziny Mazowieckiej, w obrębie makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich i mezoregionu Wysoczyzny Bełchatowskiej. Charakterystyczna dla lokalnego krajobrazu jest falista równina z ciągiem ostańcowych wzgórz morenowych. Sieć hydrologiczną gminy Rzgów tworzą rzeka Ner oraz rzeki Dobrzyńka i Struga wraz z ich licznymi dopływami.



Dla potrzeb Programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby rodzin korzystających z: pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz pomocy materialnej dla uczniów, liczby dzieci z terenu Gminy Rzgów umieszczonych w pieczy zastępczej. Karta diagnostyczna służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

### ***Karta Diagnostyczna***

Wyszczególnienie	Lata		
	2016	2017	I półrocze 2018
Liczba mieszkańców Gminy Rzgów	9797	9844	9881
Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Rzgów w wieku 0 – 18	1924	1946	1886
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	163	131	72
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	738	900	769
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego	1147	1242	1092
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	539	529	456
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	31	30	22
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych	53	54	28
Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	4	1	0
Liczba osób korzystających z wyprawki szkolnej	5	0	0
Liczba osób korzystających z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania	174	126	58
Liczba osób korzystających z posiłków dla dzieci w szkołach	70	39	25
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	6	7	5
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	32	21	11
Liczba osób korzystających z dodatku energetycznego	2	1	0
Liczba osób korzystających z zasiłków celowych	141	121	63
Liczba osób korzystających z zasiłków okresowych	66	60	33
Liczba osób korzystających z zasiłków stałych	24	25	21
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	10	17	8
Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	11	16	7
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Rzgów przebywających w pieczy zastępczej	6	8	7
Liczba asystentów rodziny	1	1	1

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	12	12	9
--	----	----	---

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie i Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Liczba ludności w Gminie Rzgów na przestrzeni trzech lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie, odnotowuje się nieznaczny wzrost liczby dzieci w wieku 0-18 lat.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przełomie 2016 - 2018 nieznacznie zmalała, zarówno w przypadku osób korzystających z zasiłków celowych jak i zasiłków okresowych. Natomiast liczba osób korzystających z zasiłków stałych utrzymuje się na tym samym poziomie.

Zauważalny jest wzrost liczby osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu podjęcia leczenia odwykowego, a także zwiększyła się liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskiej Karty".

Liczba osób i dzieci korzystających z wyprawki szkolnej, zasiłków szkolnych, stypendiów szkolnych, jak i liczba osób korzystających z posiłków dla dzieci w szkołach na przestrzeni trzech lat znacząco zmalała.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w podziale na przyczyny korzystania z pomocy.

**Tabela 2. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2016 - 2018**

Powody trudnej sytuacji życiowej	2016		2017		I półrocze 2018	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	84	164	83	149	45	78
Bezdomność	5	5	4	4	1	1
Potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności	9	56	4	28	3	23
Bezrobocie	75	152	68	124	30	66
Niepełnosprawność	82	156	66	113	46	72
Długotrwała lub ciężka choroba	97	191	95	170	55	103
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa	44	138	23	57	16	45

domowego						
w tym rodziny: - niepełne	17	55	13	38	6	18
w tym rodziny: - wielodzietne	10	54	4	20	3	16
Przemoc w rodzinie	0	0	2	4	1	5
Alkoholizm	57	89	51	75	28	43
Narkomania	1	2	0	0	0	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	7	12	0	0
Zdarzenia losowe	3	5	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest długotrwała choroba, ubóstwo i niepełnosprawność, a w następnej kolejności: bezrobocie, alkoholizm i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Jest wiele rodzin w których występuje wielopropblemowość i nie są one w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest najczęstszą przyczyną trudności w pełnieniu prawidłowych ról społecznych i rodzicielskich.

Typy rodzin, ze względu na liczbę dzieci w rodzinie, objętych pomocą społeczną w latach 2016 – 2018 obrazuje poniższe zestawienie.

**Tabela 3. Typy rodzin, ze względu na liczbę dzieci w rodzinie**

Rodziny z dziećmi	Rok		
	2016	2017	I półrocze 2018
<b>Ogółem</b>	50	47	16
<b>O liczbie dzieci:</b>			
<b>1</b>	17	23	7
<b>2</b>	18	13	4

<b>3</b>	9	8	3
<b>4</b>	3	1	0
<b>5</b>	2	1	1
<b>6</b>	0	0	0
<b>7 i więcej</b>	1	1	1

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie

Na przestrzeni ostatnich kilku lat obserwuje się, spadek liczby rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną. Można przypuszczać, że spowodowane jest to wprowadzeniem w 2016 roku świadczenia wychowawczego, tzw. 500+, a w roku bieżącym Programu "Dobry Start", tzw 300+. Ze wszystkich rodzin korzystających ze wsparcia działu pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie najwięcej było rodzin, w których było jedno lub dwoje dzieci.

W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny objęte wsparciem dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Liczbę dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej z terenu gm. Rzgów przedstawiają dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi.

**Tabela 4. Piecza zastępcza rodzinna w latach 2016 - 2018**

<b>Pieczka zastępcza rodzinna</b>	<b>Liczba podmiotów</b>			<b>Liczba dzieci przebywających</b>		
	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>I półrocze 2018</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>I półrocze 2018</b>
Rodziny zastępcze spokrewnione	5	7	8	7	9	10
Rodziny zastępcze niezawodowe	1	1	1	1	1	1
Rodziny zastępcze zawodowe	2	0	0	10	0	0
Rodziny zastępcze zawodowe, pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1	3	1	2
Rdd - rodzinna piecza zastępcza	0	2	2	0	17	16
<b>Ogółem:</b>	<b>9</b>	<b>11</b>	<b>12</b>	<b>21</b>	<b>28</b>	<b>29</b>

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi

Z powyższej tabeli wynika, iż na przestrzeni lat 2016 – 2018 nastąpił wzrost liczby podmiotów – pieczy zastępczej rodzinnej, a także wzrost liczby dzieci w nich przebywających. Można przypuszczać iż wzrost ten jest wynikiem zmieniającego się prawa dotyczącego likwidacji domów dziecka i opierania polityki na rodzinnej pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dała gminom możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom poprzez wspieranie rodzin przez asystenta rodziny. Na terenie gminy Rzgów asystent rodziny współpracował z rodzinami, które miały problemy opiekuńczo – wychowawcze w celu poprawy ich funkcjonowania. Sytuacja życiowa tych rodzin była często bardzo skomplikowana i złożona. Rodziny te, dodatkowo borykały się także z innymi dysfunkcjami, takimi jak: bezrobocie, niepełnosprawność, problem uzależnienia od alkoholu, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba.

Asystent rodziny może pracować również z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia dziecku powrotu do rodziców biologicznych. Obecnie asystent rodziny pracuje z dwoma rodzinami biologicznymi, których dwoje dzieci umieszczone są w rodzinnej pieczy zastępczej.

**Tabela 5 Typy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016 – 2018**

Rodziny	Rok		
	2016	2017	I półrocze 2018
<b>Ogółem</b>	12	12	9
<b>O liczbie dzieci:</b>			
<b>1</b>	4	4	3
<b>2</b>	3	5	4
<b>3</b>	3	3	2
<b>4 i więcej</b>	2	0	0

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie

W latach 2016 – 2018 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta jest porównywalna. Należy jednak zaznaczyć iż część rodzin kończy współpracę z uwagi na poprawę pełnienia ról społecznych i rodzicielskich oraz poprawy funkcjonowania tych rodzin w środowisku. Jednakże na ich miejsce pojawiają się inne rodziny, które wymagają wsparcia asyenta.

## V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W strukturach lokalnych działają instytucje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny oraz podmioty pełniące funkcje pomocnicze, uzupełniające. Należą do nich :

1. Urząd Miejski w Rzgowie (UM),
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie (MOPS),
3. Zespół Interdyscyplinarny w Rzgowie (ZI),
4. Placówki oświatowe:
  - a) Przedszkole Publiczne w Rzgowie,
  - b) Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Rzgowie,
  - c) Szkoła Podstawowa im. Św.Królowej Jadwigi w Kalinie,
  - d) Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Guzewie,
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzgowie (GKRPA),
6. Gminny Ośrodek Kultury w Rzgowie (GOK),
7. Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji (GOSTiR),
8. Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie (GPZ),
9. Policja,
10. Punkty konsultacyjne w Rzgowie
11. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Rzgów, w tym w szczególności Parafialny Zespół Caritas przy parafii p.w. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Rzgowie.

Ponadto, poza gminą, wsparciem dla rodzin służy:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatu Łódzkiego Wschodniego,
2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna filia w Rzgowie
3. Sądy – kuratorzy sądowi.

**Tabela 6. Instytucje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny**

Lp.	Instytucja	Działalność wspierająca rodzinę
1	Urząd Miejski w Rzgowie	Organizowanie przewozów dzieci niepełnosprawnych; wyprawka szkolna; udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych promujących rodzinę.
2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, SDS 300+, SR, 500+, "za życiem", aktywizacja społeczna i zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, objęcie rodzin pomocą



		asystenta rodziny.
3	Zespół Interdyscyplinarny w Rzgowie	Wsparcie i pomoc dla rodzin i osób w przezwyciężeniu problemu przemocy.
4	Placówki oświatowe	Działalność edukacyjno – wychowawcza, organizowanie zajęć pozaszkolnych, wyrównujących szanse edukacyjne, socjoterapeutycznych, organizowanie dzieciom czasu wolnego - koła zainteresowań, świetlice szkolne, rajdy rodzinne; realizacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy, odpowiedzialności karnej nieletnich; włączanie się w ogólnokrajowe kampanie promujące rodzinę; szkolenia, warsztaty, pogadanki dla rodziców i uczniów w zakresie uzależnień, trudności opiekuńczo - wychowawczych; pomoc psychologiczno - pedagogiczna dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
5	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzgowie	Profilaktyka uzależnień, przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży, problemy związane z nadużywaniem alkoholu; organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego, organizowanie obozów terapeutycznych dla rodzin z dysfunkcjami; organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem (gra na gitarze, nauka tańca); udział w ogólnopolskich kampaniach promujących rodzinę.
6	Gminny Ośrodek Kultury i Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji	Krzewienie kultury, pozytywnych form organizacji czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży; działalność profilaktyczna w zakresie zdrowia, uzależnień; udostępnienie bazy lokalowej; udział w organizowaniu pogadanek, warsztatów, wycieczek, wyjazdów; wspieranie aktywności lokalnej.
7	Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie	Działania w zakresie profilaktyki zdrowia, szczepienia dzieci, opieka zdrowotna rodzin.
8	Policja	Działania interwencyjne, profilaktyczne spotkania z dziećmi i młodzieżą; działania wspomagające MOPS oraz inne instytucje pracujące z rodziną.
9	Punkty konsultacyjne w Rzgowie	Poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczno – terapeutyczne dla osób doświadczających przemocy, zagrożonych wykluczeniem społecznym; profilaktyka uzależnień – cykle spotkań z młodzieżą i osobami dorosłymi, działalność promująca zdrowy tryb życia.

10	Organizacje pozarządowe	Zgodnie ze statutową działalnością nakierowaną na rodzinę z dziećmi lub dzieci.
----	-------------------------	---

## VI. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu będą:

- a) rodziny zamieszkałe na terenie gminy Rzgów wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać,
- b) rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego,

W szczególności Program jest skierowany do:

- a) rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i niezaradnych życiowo,
- b) rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych,
- c) rodzin dotkniętych uzależnieniem i przemocą,
- d) rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym,
- e) rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

## VII. CELE I ZADANIA PROGRAMU

### Cel główny:

Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy Rzgów.

Cel główny jest realizowany poprzez cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka.
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
3. Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu swoich funkcji.
4. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
5. Wspieranie kobiet w ciąży ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin w szczególności rodzin z dziećmi u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.



6. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

**Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy Rzgów.**

Zadania	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Źródła finansowania
<b>1. Cel szczegółowy: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka.</b>				
Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi	- liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	- liczba dzieci korzystających z posiłku - liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej (Bank Żywności) - liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zaków żywności - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego - liczba rodzin z dziećmi objętych świadczeniem wychowawczym 500+ - liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego - liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku energetycznego	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
<b>2. Cel szczegółowy: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.</b>				
Udzielenie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolne.	- liczba rodzin/ dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych - liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek szkolnych	MOPS UM Organizacje pozarządowe	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Realizowanie programów	- liczba programów - rodzaje programów	GKRPA GOK	2019-2021	Środki własne realizatorów

profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.		GOSTiR placówki oświatowe		działania, środki zewnętrzne
Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość pedagogów szkolnych</li> <li>- liczba konsultacji</li> <li>- liczba dzieci korzystających z poradnictwa</li> </ul>	Placówki oświatowe	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
<b>3. Cel szczegółowy: Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.</b>				
Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	<ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba asystentów rodziny</li> <li>- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny</li> <li>- liczba pracowników socjalnych</li> <li>- liczba rodzin objętych pracą socjalną</li> </ul>	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem</li> <li>- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym</li> <li>- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych</li> <li>- formy i metody wspierania rodzin biologicznych</li> </ul>	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodziców	<ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów</li> <li>- rodzaje programów</li> <li>- zakres tematyczny</li> <li>- ilość zorganizowanych spotkań dla rodziców</li> </ul>	GOK GKRPA GOSTiR Placówki oświatowe Policja	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Współpraca podmiotów pracujących na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny</li> <li>- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych</li> <li>- liczba wniosków o wgląd w sytuację rodziny</li> <li>- liczba informacji o rodzicach biologicznych, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej</li> </ul>	MOPS PCPR Policja Placówki oświatowe GPZ	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

**4. Cel szczegółowy: Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.**

Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi.	- liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia - liczba wniosków skierowanych do GKRPA	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	- liczba wszczętych procedur "Niebieskiej Karty", w tym w rodzinach z dziećmi - liczba posiedzeń grup roboczych - liczba spraw skierowanych do Prokuratury - podmioty, które wszczęły procedurę "Niebieskiej Karty"	MOPS ZI Policja	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Zabezpieczanie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	- wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, rodzin z dziećmi	- formy spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież - formy aktywnego spędzania czasu wolnego przez rodziny z dziećmi - ilość organizowanych form wypoczynku letniego - ilość dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny - liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny	MOPS GOK GOSTiR GKRPA Placówki oświatowe	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
<b>5. Cel szczegółowy: Wspieranie kobiet w ciąży, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin w szczególności rodzin z dziećmi u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.</b>				
Praca środowiskowa	- liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów

	- liczba rodzin objętych pracą socjalną			działania, środki zewnętrzne
Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	- liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł	MOPS	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny	- liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem	GPZ	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
<b>6. Cel szczegółowy: Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.</b>				
Udział w szkoleniach zawodowych, studiach podyplomowych osób zawodowo pomagającym rodzinom i dzieciom	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach - liczba osób uczestniczących w studiach podyplomowych	UM, MOPS placówki oświatowe GKRPA, GOK GOSTiR, GPZ Policja	2019-2021	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

### VIII. OCZEKIWANE EFEKTY

Spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2019-2021 Programu wspierania rodziny w gminie Rzgów są:

1. Wzrost poziomu bezpieczeństwa socjalnego rodzin i dzieci w gminie Rzgów.
2. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenu gminy Rzgów.
3. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich oraz wzmocnienia więzi rodzicielskich.
4. Powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej i jednocześnie obniżenie kosztów gminy w zakresie utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.
5. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, uzależnieniami.
6. Ograniczenie negatywnych zjawisk tj, przemoc, uzależnienie.
7. Podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych.

## **IX. FINANSOWANIE PROGRAMU**

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 -2020 w Gminie Rzgów są środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne oraz środki pozyskiwane z innych źródeł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie w 2018 roku zaplanował na realizację zadań związanych z realizacją programu kwotę w wysokości 99 119,20zł.

## **X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.**

Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników z realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie tych dotychczas ustalonych.

Podmioty lokalnego systemu wsparcia rodziny będą przekazywać sprawozdania z realizacji własnych zadań, zawartych w niniejszym Programie w formie elektronicznej na adres email: [sekretariat@mopsrzgow.pl](mailto:sekretariat@mopsrzgow.pl) lub formie papierowej na adres Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie, w terminie do 10 lutego każdego roku.

Monitrowanie Programu odbywać się będzie poprzez przedłożenie przez Burmistrza Rzgowa Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca każdego roku sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzonego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie.

Sporządził:  
pracownik socjalny  
Katarzyna Hendzlik